

DÅPSLØFTET

INSPIRASJON TIL ARBEIDET MED DÅP

Hvordan kommunisere dåp

SIDE
2

.....
Å GJØRE VALG
side 5

.....
DÅPSSAMTALE
MED OMSORGS-
PERSPEKTIV
side 10

.....
HVORFOR
DØPER VI
side 15
.....

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

UTEN INFORMASJON FRA FOLKEREGISTERET

Hva nå?

Endringer i den nye loven om folkeregistrering utfordrer Den norske kirke. Ingen trossamfunn blir underrettet når medlemmer får barn. Tidligere har menighetene hatt mulighet til sende brev til de nybakte foreldrene, på bakgrunn av informasjon fra Folkeregisteret.

Det er et ønske fra Kirkerådets side at det gis en ny lov- hjemmel i den kommende trossamfunnsloven som nå er under utarbeidelse.

I den situasjonen som vi er i nå er det viktig å legge vekt på flere kanaler, medier og arenaer for å nå ut til foreldre som venter, eller har fått barn. Vi må tenke nytt – og i Haugesund og Fredrikstad er de allerede godt i gang.

– HJELPE MEG!

Nyheten om bruk av folkeregisteropplysninger har ført til både løftede øyenbryn og rynkede neser blant kirkeansatte. En av dem er Tove Marie Sortland, kommunikasjonsrådgiver i Haugesund kirkelige fellesråd og Stavanger bispedømme.

– Min umiddelbare tanke var «Hjelp meg! Hva gjør vi nå?», sier Sortland og fortsetter:

– Så fikk jeg summet meg litt, diskuterte med kolleger og senket skuldrene. Dette er ikke en krise i det hele tatt, men en positiv og sunn utfordring.

AVGJØRELSEN TAS FØR INVITASJONEN

En av Sortlands kollegaer er prostesekretær og har skrevet hovedfag om dåp. Da han forsket på temaet for noen år siden, viste det seg at over nitti prosent hadde bestemt seg for å døpe barna sine allerede før de fikk invitasjonen i posten.

– Det viser bare hvor sterk dåpstradisjonen er, sier Sortland.

Samtidig påpeker hun at kirken absolutt ikke kan ta som en selvfølge at folk stadig strømmer til på eget initiativ.

– Lovendringen har gjort oss mer bevisste på hvordan vi inviterer til dåp. Nå som foreldre ikke lenger får brevet i postkassen, må vi jobbe ekstra for å få ut budskapet. Å bruke flere kanaler, anledninger og muligheter til å snakke høyt om dåp står på planen framover.

TOVE MARIE SORTLAND
Kommunikasjonsrådgiver i
Haugesund kirkelige fellesråd
og Stavanger bispedømme

KARINE NÆSS FRAFJORD
Redaktør for babyverden.no
og Spedbarnsboken

MIA GILL KRISTIANSEN
Kommunikasjonskonsulent i
Fredrikstad kirkelige fellesråd

SNAKK HØYT OM DÅP

I Haugesund står temaet høyt på agendaen, og alle som jobber med dåp har gått sammen for å diskutere ideer og legge en strategi for tiden som kommer.

– Det viktigste akkurat nå er å snakke mer om dåp der vi allerede er til stede. Vi informerer i menighetsbladet, tar det opp når vi arrangerer babysang og tør å snakke om det i andre sammenhenger hvor vi møter folk som bruker kirkens tjenester, sier Sortland.

IKKE GLEM «PRODUKTET»

Sortland tror det blir mye fokus på kampanjer, pressemeldinger og annonsering for å sikre at dåpstradisjonen fortsatt skal stå like sterkt som i dag. Men det viktigste vil alltid være å sørge for en god ramme rundt selve seremonien.

– Det er jo slik at «kunden» er den beste selgeren. Derfor er det også viktig at «produktet» er like bra som det alltid har vært. Det er fint å lese en artikkel om hvor flott det er å bli døpt, men erfaringene folk har med kirken og dåp er kanskje mer avgjørende for om de velger dåp i neste omgang

– Dåp er utrolig viktig, både for det enkelte barn, for familien og for kirken. Det er budskapet vi ønsker å kommunisere, sier hun.

SOSIALE MEDIER I ENDRING

Hvilke nye kanaler bør tas i bruk for å kommunisere med vordende dåpsforeldre? Kanskje finner vi svaret hos Karine Næss Frafjord, redaktør for babyverden.no og Spedbarnsboken som utgis av bokforlaget Sandviks.

– Vi har delt ut Spedbarnsboken i føde- og barselavdelinger siden 60-tallet, så vi sitter på over femti års erfaring i å utvikle relasjoner til småbarnsforeldre. Fysiske bøker og magasiner er fortsatt populære, og vil være det i mange år fremover. Samtidig er det jo et

Annonsering. Nybakte foreldre ser en helsides annonse for dåp i den årlige utgaven av *Spedbarnsboken* som deles ut i 55 000 eksemplarer ved nesten alle landets fødesteder. Det annonseres også i gratismagasinene BAM Gravid, BAM Nyfødt og BAM Spedbarn. Til sammen har disse bladene 160 000 eksemplarer i opplag.

Google, Facebook og Instagram. Kirkerådet har i flere år annonsert for dåp på Google og utviklet optimalisering av søkeresultater. Med jevne mellomrom er det nasjonale kampanjer på Facebook. I år er det digitale kampanjene for dåp utvidet med Instagram. All annonsering på sosiale medier (SoMe) er rettet mot kvinner som venter barn og nybakte foreldre. Annonsene har korte filmer som skal trigge interessen for å klikke videre til informasjon om dåp på kirken.no. Bilder og filmer til annonsering i SoMe finnes i ressursbanken.no. Se også instruksjonsfilmen om å annonsere på Facebook.

Bilder og logoer lastes ned fra ressursbanken.no

faktum at folk i større grad søker informasjon digitalt, sier Frafjord.

Hun mener det er én vesentlig ting som skiller de nye kanalene fra de tradisjonelle: De endrer seg raskt.

– Det betyr at det som funket i går kanskje ikke lenger fungerer i dag. Tidligere postet vi for eksempel veldig mye på Facebook, men opplever i dag at Facebook har mistet litt slagkraft. Det skyldes både at mediet har endret seg, men også at vår målgruppe (unge mødre og gravide, red.anm.) ikke bruker Facebook like mye som før, mener hun.

TEST ULIKE PLATTFORMER

– For oss er det Instagram som vokser raskest akkurat nå. Der har vi langt færre følgere enn på Facebook, men får bedre respons på det vi legger ut. Det viktigste er uansett at vi ikke låser oss til én kanal, forklarer Karine Næss Frafjord.

De forskjellige kanalene har nemlig ulike fortrinn og ulemper, og kan brukes til forskjellige formål, sier hun:

- Facebook brukes noe mindre enn før, men er fortsatt plassen for å invitere til for eksempel arrangementer. Flere deler av forlaget bruker Facebook-annonsering til å nå spesifikke målgrupper, og er fornøyde med effekten.
- Instagram er veldig populært, spesielt blant unge mødre. Her poster vi bilder, lager «historier» og er bevisste på bruk av emneknagger for å få kanalen til å vokse.
- Snapchat er i vinden akkurat nå, og vi bruker det for å informere om nye ting som skjer på nettsiden vår for eksempel. Ulempen er at det er litt vanskelig å måle den konkrete effekten.

- Twitter bruker vi ikke i det hele tatt. Det er et fint medium om du vil nå ut til journalister og politikere, men blir lite brukt av primærmålgruppen. Om noe ikke fungerer: Ikke bruk tid på det.

BLI FUNNET PÅ GOOGLE

Karine Næss Frafjords viktigste råd til kirken og menighetene som skal invitere til dåp, er tydelig: Sørg for å bli funnet på Google.

– Om jeg skulle døpt barnet mitt i dag, ville jeg googlet «dåp Stavanger». Da er det viktig at jeg finner informasjonen jeg ønsker med én gang, og at det er kort vei videre til påmelding. Lavest mulig terskel, sier hun.

Vi tester søkefrasen og får bekreftet at de som ønsker å døpe barnet sitt finner det de er på jakt etter uten problemer.

– Veldig bra, sier Frafjord.

SEGMENTERTE E-POSTER

En kanal som ofte glemmes til fordel for nyere, mer «spennende» kanaler er e-post.

– Vi bruker e-post aktivt, spesielt for å sende målrettede nyhetsbrev. Medlemmene i babyverden.no og brukerne av baby-appen «Gravid og barn» har lagt inn informasjon ved registrering som gjør at vi kan skreddersy budskap til dem. For eksempel vet vi nøyaktig hvor mange uker Kari Nordmann er på vei og kan sende henne en mail med nyttig informasjon om stadiet hun er inne i, sier Frafjord.

– Kanskje menigheten sitter på informasjon om medlemmer og har mulighet til å gjøre noe av det samme? spør hun.

NYE MULIGHETER

Når vi ikke lenger får opplysninger fra Folkeregisteret og kan bruke navn og adresse, må vi bruke andre og nye kommunikasjonsformer for å invitere til dåp. Her er noen tips:

- Sørg for at det er lett å finne temaet dåp på menighetens nettside. Det samme gjelder menighetsbladet og/eller kirkebladet.
- Annonser på Facebook. Sørg for at målgruppen er lokale kvinner og menn i «fødealder», altså fra ca. 25-37.
- Oppslagstavler går aldri av moten. Heng opp informasjon på oppslagstavlen foran kirken, på butikken og på biblioteket. Gjerne med kontaktinfo til ansatte som jobber med dåp.
- Babysang? Her kan det være aktuelt å fortelle mer om kirkens tilbud, som også omfatter dåp.
- Vær kreativ. Arranger temalunsj i kirken eller på biblioteket. Arranger drop-in-dåp, kanskje kan sykehuspresten dele ut informasjon om dåp – eller finn på noe helt annet!

Bruk informasjonsmaterieell fra **ressursbanken.no**. Maler til annonser og brosjyrer finner du på **trykksak.kirken.no**.

FREDRIKSTAD HAR «TJUVSTARTET»

I Fredrikstad ble det brukt både medlemsdata og en kombinasjon av tradisjonelle og sosiale medier, da kirken inviterte til drop-in-dåp i Gamle Glemmen kirke tidligere i år.

– Du kan si at vi har «tjuvstartet» litt når det gjelder den nye hverdagen uten fødselsmeldinger, smiler kommunikasjonskonsulent i Fredrikstad kirkelige fellesråd, Mia Gill Kristiansen.

– Vi hadde tidligere gjennomført en stor undersøkelse blant alle som døpte barna sine hos oss mellom 2013 og første kvartal av 2017, noe som ga oss mange interessante synspunkter og innspill. Med utgangspunkt i undersøkelsen laget vi fire redaksjonelle gladsaker til publisering på nettsidene våre. Artiklene gjorde vi også om til pressemeldinger som vi tilbød eksklusivt til Fredrikstad Blad i tur og orden fram mot dåpen, forklarer hun.

Tre av fire pressemeldinger resulterte i dekning i lokalavisen. Parallelt ble artiklene publisert på egne nettsider og delt og sponset på Facebook.

– Vi segmenterte da på sted og alder. For eksempel hadde vi en sak om at Torsnes og Onsøy var på dåpstoppen i Fredrikstad. Den segmenterte vi til å

treffe folk over 25 år fra nettopp de plassene. Jo mer spesifikt, jo bedre traff vi, forklarer Kristiansen.

BLE EN KJEMPESUKSESS

Pressemeldinger i form av fiks ferdige artikler fylt med interessant statistikk gjorde at lokalavisen bet på, tror Kristiansen. Facebook-annonnene traff målgruppen, og det hele ble krydret med plakater og annonser hengt opp ulike plasser i byen. Og resultatet?

– Dåpen ble en kjempesuksess! Totalt møtte fjorten mennesker i alle aldrer opp for å bli døpt. Det var mange flere enn forventet, spesielt med tanke på at det var første gang vi arrangerte noe slikt. Fredrikstad Blad var også på plass for å dokumentere begivenheten, sier Kristiansen.

Hun er sikker på at erfaringen er gull verdt å ha med seg når de nå skal i gang med å invitere til mer tradisjonelle dåpsseremonier.

– Det viser at vi klarer å treffe folk uansett, om det så krever litt mer innsats enn før. Småbarnsfamiliene er på Facebook og Instagram, tradisjonen står sterkt og dåpsseremoniene skal bare bli bedre. Denne utfordringen gjør bare at menighetene kommer enda tettere på folk i nærområdet. Dette blir bra, avslutter Mia Gill Kristiansen.

3 DIGITALE HUSKEREGLER

Det er mye å tenke på når du skal kommunisere med unge foreldre i sosiale medier. Her er Karine Næss Frajjords tre viktigste huskereglere.

1. Husk hvem målgruppen er. Selv om du er mye på Facebook, er det ikke sikkert den nybakte mammaen på 25 år er det. Snakk med målgruppen, inviter dem inn til deg på en kaffekopp og bli kjent med dem. Dåpsgruppe = Fokusgruppe?
2. Husk å tenke nytt og at det ikke finnes noen fasit på hva som fungerer best. Utvikle en dåps-app? Starte en podkast? Noe helt annet? Og om du eller menigheten din kommer opp med en genial idé: Husk å spre ordet!
3. Husk GDPR. EUs nye personvernlover gjør at alle som jobber, er tillitsvalgte eller frivillige i en organisasjon må forholde seg til flere regler for håndtering av personopplysninger, spesielt viktig er det å innhente gyldig samtykke til å bruke persondata.

NASJONALE RESSURSER OG KAMPANJER

I ressursbanken.no er det lagt ut ulike ressurser til informasjonsarbeidet om dåp. Det ligger for eksempel tekster om dåp, filmer, bilder og maler. Disse kan menighetene bruke fritt. Vi ønsker å oppdatere materialet kontinuerlig, så del gjerne ideer eller materiell fra din menighet som kan legges i ressursbanken.

LANDSDEKKENDE KAMPANJER

Kirkerådet har i flere år stått for annonsering av dåp på Google og optimalisering av søkeresultater. Annonsen kommer opp ved søkeord knyttet til dåp. Med jevne mellomrom er det nasjonale kam-

panjer på Facebook og i år er dåpskampanjene også på Instagram. All annonsering på sosial medier (SoMe) er rettet mot kvinner som venter barn og nybakte foreldre. Annonsene som har korte filmer skal trigge interessen for å klikke videre til informasjon om dåp på kirken.no. Hvert år siden 2014 har det vært helsides annonse for dåp i Spedbarnsboken som deles ut i 55 000 eksemplarer ved nesten alle landets fødesteder. Det annonseres også i gratismagasinerne BAM Gravid, BAM Nyfødt og BAM Spedbarn. Til sammen har disse bladene 160 000 eksemplarer i opplag.

EKSPERTENES BESTE TIPS

Facebook og Instagram er fantastiske plattformer for markedsføring – hvis de brukes riktig. Det er viktig å tenke godt gjennom hensikt, mål og innhold, forteller Maren Fossdal og Silje Langerud i kommunikasjonsbyrået Metro Branding. Her er deres beste råd:

Lag Facebook-annonser som funker

1. Definer målet. Ved å ha et tydelig definert mål, vil du lettere kunne måle kampanjens suksess.
2. Lag bra innhold! Husk at du har under 2,5 sekunder på å engasjere med en Facebook-post, så kom til poenget. Før du legger ut en annonse må du sørge for at innholdet er på plass, og at du har en relevant landingside.
3. Bruk fine bilder. Bildet er annonsens blikkfang, så bruk tid på å finne det riktige.
4. Ikke fokuser for mye på likes. Mange oppfordrer til lik og del, og engasjement er topp. Men det aller viktigste er å skape godt innhold som er interessant for målgruppen.
5. Test, test, test. Hva fungerer best? Bruk annonseverktøyet til Facebook for å teste målgrupper og budskap.

Skap engasjement på Instagram

1. Ha en tydelig visuell profil. Hvordan skal menigheten fremstå? Mulighetene for utforming og layout er mange. La deg gjerne inspirere av andre.
2. Ha en god og oppdatert bio. Her er det begrenset plass og du kan kun ha én lenke, så tenk over hva som skal stå der.
3. Finn relevante emneknagger (#). Hva søker målgruppen på og hvilke emneknagger skal du bruke for å bli funnet.
4. Post kontinuerlig. Når du først er på Instagram, bør du poste godt, relevant innhold ofte. Prøv også å ha en rød tråd gjennom innholdet.
5. Bruk stories i kombinasjon med vanlige poster. Med stories kan du stille spørsmål, kjøre meningsmålinger og engasjere på en litt mer uformell og morsom måte.

Uansett hvilket medium du velger å prioritere, er det én hovedregel som alltid gjelder:

- Det er lov å prøve og feile. Det er du som må finne ut hva som fungerer og fenger for akkurat dine målgrupper. Kast deg ut i det, prøv, feil og start på nytt. Den som intet våger, intet vinner.

Å GJØRE VALG PÅ VEGNE AV SINE BARN: VALGETS KVAL

FOTO: Christina Skreiberg

Flere foreldre enn før velger bort barnedåpen. Mange begrunner det med at barnet må få velge religion selv når de blir store nok. Vi inviterte leder av Kirkerådet, Kristin Gunleiksrud Raaum, og professor i idéhistorie, Trond Berg Eriksen, til en samtale om dåp, tro og om det å ta valg på vegne av sine barn.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Jeg strever med å skjønne hva det handler om når foreldre sier at barna skal velge selv. Jeg har en sønn som er 21 år og humanetiker. Han er veldig opptatt av at den dåpsopplæringen han har fått har vært et nødvendig grunnlag for at han ble humanetiker.

Det var en forsker som på en trosopplæringskonferanse en gang sa at dersom arbeidet med trosopplæringen resulterer i at de som har gått gjennom den tar avstand fra kristendommen når de blir myndige, så har trosopplæringen vært vellykket.

BERG ERIKSEN: Jeg er ikke imponert over argumentasjonen når man sier at barna skal få velge selv. Da vil det praktiske resultatet ikke sjelden bli at de arver foreldrenes likegyldighet. Jeg er uenig i at likegyldighet er et bedre arvestykke enn en trosoppfatning. Barn som holdes unna bibelske lærdommer mister fortellinger og skikkelser som det gir styrke å være fortrolig med når livets fortredeligheter vokser en over hodet. Man arver vel strengt tatt hverken religion eller vantro. En tilegnet tradisjon har alltid et personlig preg. Det er aldri snakk om å kopiere det ene eller det andre rent mekanisk. Å tale om «barns religionsfrihet» har selvsagt en viss mening i en multireligiøs kontekst og i en fremmedkulturell oppvekst. Men selv har jeg hverken sett eller hørt om gevinster av å gjøre barna til «misjonsmark», annet enn som følge av den tryggheten en kulturell identitet gir.

TERSKLER

GUNLEIKSRUD RAAUM: Vi ser at dåpen ikke lenger er like selvfølgelig. Det er som om det er bygget

opp en terskel. Jeg snakker med prester som sier ting om denne terskelen.

Det ene er at det kan se ut til at det kun er de som er overbevist i sin tro og som bruker kirken aktivt som døver barna sine. Andre foreldre sier at de ikke er aktive nok til å døpe barnet.

Den andre terskelen de forteller om er foreldre som sier at de gjerne skulle døpt sitt barn, men at de ikke vil fordi det vil bli så synlig at de er få i familien, eller at familien for eksempel ikke har bunad. Slike ting. Da er det som om dåpen har blitt omgjort til en borgerlig vellykkethetsbekreftelse. Å ikke føle seg bra nok til å døpe sitt barn... Det er nesten uutholdelig å tenke på.

BERG ERIKSEN: Personlig blir jeg veldig glad og rørt av å se familier mobilisere til barnedåp. Dåpen er noe som gis fra kirken, gratis. Det er en invitasjon, og det syns jeg er strålende. Noe av det fineste jeg kan tenke meg er når presten løfter barnet opp og sier «ta vel imot ham eller henne». Det er nesten en knesetting etter gammel norrøn oppskrift. Barnet får en invitasjon inn i et fellesskap i begynnelsen av livsløpet. Jeg kan ikke annet enn å synes at dette er den sentrale delen av gudstjenesten. Jeg er klar over at oppslutningen om dåpen går ned, men likevel er det mange som trosser den sosiale forlegenheten for å kunne vise frem den lille bylten de er så stolte av, som hilser på fellesskapet for første gang.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Du trenger bak min bekymring, for jeg blir vettskremt når jeg møter folk som tenker at de ikke er bra nok. Dåpen er jo nettopp at man tas inn i et fellesskap, og får Guds

nåde. For meg er det også det sterkeste og vakreste i en gudstjeneste. Det at barnets kropp vises frem og at barnet blir en del av fellesskapet, blir bare sterkere og sterkere nettopp fordi det er kropp. Jeg skulle ønske vi kunne snakke mer om kropp, mat og betydningen av det. Hver gang Jesus skal vise omsorg gjør han det med kroppen eller med mat.

Kanskje vi skal slutte å bekymre oss over tallene og takke Gud for hvert barn vi får lov til å velsigne. Det er jo så vakkert og sterkt. Vi snakker kanskje helligheten bort i statistikk, tall og bekymringer.

BERG ERIKSEN: Og vi snakker det bort i teologi! Det som er det mest gripende ved handlingen og hendelsen er det alminnelige og allmenmenneskelige, ikke den subtile teologien.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Mange av svarene vi har kommet til, når vi snakker om nedgangen i dåpstall, er at vi må tydeliggjøre dåpsteologien. Men jeg tror du har rett, kanskje skal vi ikke snakke oss bort i teologisk filigransarbeid overfor kirkens medlemmer, men formidle hvilken handling dåpen er.

INKLUDERENDE RITE

BERG ERIKSEN: I vår menighetskirke har vi et stort tre med opplysninger om alle som døpes i kirken. For hvert barn som døpes henges det et nytt blad på treet. Det blir et bilde på hvor mange barn som døpes i løpet av et år, og det er utrolig tankevekkende. Jeg ser hvor mye dåpen betyr for søsknene, det å få holde et søsken når de døpes, eller få løpe ned og henge et nytt blad på treet vårt. Barna skjønner kraften i dette.

Kanskje vi skal slutte å bekymre oss over tallene og takke Gud for hvert barn vi får lov til å velsigne.

Kanskje har man behov for nye, inkluderende riter? Dåpen er en rite som speiler en så grunnleggende menneskelig og sosial erfaring at alle kan få noe av det de ønsker seg mest, når gutten eller jenta innrulleres i kulturfellesskapet, i det sosiale fellesskapet, trosfellesskapet og feires som de små undre de er.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Vi sier ofte at vi ikke må ned snakke dåpen og gjøre den til en rite. Men å omtale det som en rite er jo egentlig å snakke det opp. De fleste kulturer har en mottakelsehandling når et menneske kommer inn i verden. Slike riter viser handlingens nødvendige kraft. Vi gjør det fordi vi ikke klarer å la være, og det gjør jo handlingen enda helligere.

BERG ERIKSEN: Ja, det er noe med universaliteten i det!

GUNLEIKSRUD RAAUM: De fleste kulturer har riter for disse overgangene i livet. Når man kommer til verden, når man entrer voksenlivet eller når vi forlater verden. De fleste av oss kjenner at noe mangler om man ikke markerer det.

BERG ERIKSEN: Analogien til gravferden er iøynefallende. Vi bæres inn i livet og bæres ut av livet. Teologien her er langt mer krevende og tung, likevel er begravelsestallene langt høyere enn dåpstallene.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Ja, vi ser veldig høye gravferdstall, og det henger ikke sammen med at det ikke finnes alternativ til kirkelig gravferd. Jeg tror

det er et uttrykk for at veldig mange søker kirkens rom, handlinger og budskap i møte med døden.

TA INN MED SANSENE

BERG ERIKSEN: Gjennom dåpen blir fellesskapet klar over seg selv som fellesskap. Alle får en liten del av barnets skrekk og lettelse.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Ja! Det har jeg tenkt på så mange ganger. Når presten sier «ta vel i mot...» Da tenker jo jeg at de mener meg. Og det håper jeg alle tenker. Slik skapes fellesskapet, og at det er vi som fellesskap tar barnet i mot. At vi er sammen om det. Sammen danner vi en himmel rundt barnet, det syns jeg er ufattelig vakkert.

BERG ERIKSEN: Vi tar snusfornuften vår med inn på mange steder der den ikke hører hjemme. Noen ganger opplever vi ting som overgår og sprenger all snusfornuft.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Snusfornuften har definitivt sine begrensninger. Jeg øver meg på å ta inn gudstjenesten med sansene, være tilstede i kroppen, og ikke prøve å forstå alt. Jeg prøver å legge fra meg snusfornuften og prestasjonsbehovet, trangen til å teologisk vri og vende på det som sies. Når det får hvile merker jeg at det gjør meg så godt, å våge å gi meg litt hen.

VI GJØR ALLTID VALG

BERG ERIKSEN: Mange foreldrene velger jo alt dette bort, på vegne av barna. Men som foreldre må man huske på at uansett hva man gjør, tar man

valg på vegne av sine barn. Å ikke velge dåp betyr at man velger noe annet. Mange ønsker ikke å overføre tro fra foreldre til barn, men tenker ikke på at de dermed overfører noe annet; et meningsløst frihetskrav, tverr individualisme og avvisning av fellesskapet. Her tenker jeg også at foreldres snusfornuft kommer inn.

GUNLEIKSRUD RAAUM: Jeg ser at valget rundt dåp ikke skjer som en isolert sak, for på sammen tid er det så mange andre ting foreldrene skal enes om. Det er så mange avgjørelser å ta når man får et lite barn, spesielt første gang. Dåp blir derfor ikke stående som den ene store avgjørelsen.

Å velge gjør vi foreldre hele tiden. Å tro at man ikke påvirker barnet sitt, er helt feil. Sønnen min er et veldig godt eksempel. Han har alltid vært så rasjonell i sin tilnærming til det meste, mye falt på plass da han valgte å bli humanetiker. Jeg valgte å ta ham inn i et univers av fellesskap og tro. Jeg tror på den tilnærmingen. Jeg tok definitivt valg på vegne av ham, men han har likevel helt fint klart å ta valg på vegne av seg selv senere i livet, og følte at han hadde et godt grunnlag for å kunne ta det riktige valget for seg selv. ♦

Mari Karlsen (til venstre) gjekk til si lokale kyrkje for å bli døypt. – Da venninna mi Annja Larsen sa ja til å vere fadder, snakka vi om tru og kvifor eg som vaksen valde dåp, fortel Mari Karlsen. **FOTO:** Privat

DØYPT SOM VAKSEN:

Ønskte tilhøyrsløse til kyrkja

– **Eg vart ikkje døypt som barn;** det var eit val som vart teke for meg.

Familien min var ikkje religiøs, og da eg skulle konfirmerast, var det naturleg at eg valde borgarleg konfirmasjon, fortel Mari Karlsen.

39-åringen og tobarnsmora frå Mo i Rana begynte ikkje å tenkje på dåp før i vaksen alder.

– Som vaksen har eg filosofert over tru og dåp på eiga hand. Først på lærarskolen, da eg hadde religion som valfag, og seinare da eg vart mor og måtte ta stilling til om barna mine skulle døypast. Barna hadde besteforeldre som ønskte at dei vart døypte, men eg måtte sjølv tenkje gjennom kva eg ønskte for dei. Vi fall ned på dåp for barna, fortel Mari Karlsen.

DÅP – IKKJE DÅP

Eigentleg hadde ho hatt lyst til å bli døypt før, gjerne den gongen barna hennar var små.

– Men eg ville ikkje bli døypt same dagen som

barna. Eg var redd for å ta høgtidsdagen frå dei, og sidan lét eg sjansen gå frå meg, seier ho.

Likevel tenkte ho på dåp med jamne mellomrom. – Dåp har vore eit tema som eg ofte har skuva framfor meg. Med eitt fekk eg det for meg at eg skulle sjekke om det var mogleg å bli døypt. Eg bestemte meg for at om eg skulle ende opp med å leggje tanken om dåp på hylla, så skulle eg i det minste ha gitt det ein sjanse først.

Mari Karlsen søkte informasjon på internett, deretter ringde ho til det lokale kyrkjelydskontoret og spurde om det var mogleg å bli døypt. Presten vart både litt overraska og svært glad.

FANTASTISK TILBOD

Presten fortalde meg at dei hadde vurdert drop in-dåp. Da eg fekk høyre om korleis drop in dåp gjekk føre seg, syntest eg det var eit fantastisk tilbod og var glad kyrkjelyden bestemte seg for det.

Da dåpsdagen kom, gjekk Mari Karlsen til kyrkja saman med venninna Annja Larsen, begge i bunad.

– Er du nøydd til å la deg døype for å få lov til å gifte deg i kyrkja? var det første venninna spurde om da Mari lurte på om ho ville vere fadderen hennar.

– Eg forklarte at dette ikkje var noko eg var nøydd til å gjere, men at eg ønskte dåp for min eigen del.

Dei to damene er nære, likevel har dei ikkje snakka mykje saman om tru.

– Eg er fadder for barna til Annja, og den gongen snakka vi kanskje litt om dåp. Som vaksne har vi ikkje samtala mykje om tru, men da Annja sa ja til å vere fadderen min, snakka vi om kvifor eg hadde valt dåp i vaksen alder.

Tre veker etter at Annja var fadder i dåp, var den same venninna tilbake i kyrkja saman med Mari. No som forlovaren hennar.

DØYPT INN I EIN FELLESSKAP

Aller helst skulle Mari Karlsen hatt mannen sin med, men han måtte reise vekk akkurat da det var drop in dåp. Mari og Annja bestemte seg for å gjennomføre dåpen likevel.

– I kyrkjerommet var det berre eg, fadderen min, presten og ei som spela piano, som også vart fadderen min. Sjølv om vi ikkje var fleire, vart alt så gjennomført og høgtideleg. Eg hadde ingen religiøse kjensler der og da, men eg opplevde seremonien som ei innviing til det å vere ein del av fellesskapen i kyrkja, seier Mari Karlsen.

Etter dåpen gjekk dei to venninnene ut for å ete middag og markere dåpsdagen, men først vart dei verande lenger i kyrkja enn planlagt. Dei vart sitjande og ete kaker og prate med presten i halvannen time.

– Dei hadde pynta til dåpsfest og dekt høgtideleg med duk, lys og kaker. Alt var veldig fint, og eg vart litt rørt over å bli sett slik pris på, seier Mari.

– Eg hadde lyst til å kjenne tilhøyrsløse til den same kyrkjefellesskapen som eg døypte barna mine til. På førehand kjende eg at tanken på å skulle gå opp og bli døypt framfor ein heil kyrkjelyd, var ei dørstokkmil. Derfor passa drop in dåp fint for meg, og eg er glad for at det vart så høgtideleg. Eg plar elles ikkje delta så mykje i kyrkjesamheng, anna enn at eg kjem på konsertar, og når det er konfirmasjon og dåp. Men sjølv om eg ikkje går jamleg i kyrkja, så betyr det noko for meg å vere ein del av fellesskapen. Eg ønskjer å vere medlem i kyrkja og ha den trygge ramma for livet. Dåp har gitt meg meir ro. Eg tok valet å bli døypt, og det kjennest rett, fortel Mari Karlsen. ♦

Kristen dåp opplevdes fint

Før Elia ble døpt hadde vi en fin samtale med presten, som oppfordret oss til å gi sønnen vår en kristen oppfølging, sier Nurxhan Malmo. Selv har hun muslimsk bakgrunn. **FOTO:** Frank Otto Pedersen

– **Selv har jeg** ikke funnet troen min, men svigermor og mannen min er kristne, og min mann ønsket at vi skulle døpe Elia. Jeg har muslimsk bakgrunn, men en kristen dåp opplevdes veldig fint, sier Nurxhan Malmo (30).

Da Elia hadde blitt fire måneder, bar mor og far ham til dåp i gamle Oddernes kirke i Kristiansand. I kirkerommet satt farmor. For henne var gleden stor over at barnebarnet fikk en kristen dåp. Mormor og morfar sendte sine hilsener, de var bortreist og kunne ikke komme. Det var de som tok med seg mamma Nurxhan fra Kosovo til Stord i Norge, da Nurxhan var tre år. I hjemmet på Stord lærte de henne om muslimsk tro, samtidig lot de datteren delta i kristne fritidsaktiviteter.

– Det var nok spesielt for familien min at Elia fikk en kristen dåp, og jeg forstår jo om det er litt sårende for dem at jeg valgte en annen religion for barnebarnet deres. Likevel støtter de meg i valget. Mine foreldre har vært opptatt av å ikke velge religion for meg. De ønsker og håper nok at jeg skal være muslim, og det er det lov til for foreldre. Men jeg er opptatt av at min mann og jeg skal ta vare på hverandres religion og tro. Han gikk med på humanetisk bryllup da vi giftet oss, da syntes jeg

det var naturlig at jeg sa ja til kristen dåp for barnet vårt da han ønsket det, sier hun.

Elia ble båret inn i samme dåpskjolen som hans far brukte, en kjole som i sin tid ble heklet av dåpsbarnets tippoldemor.

– Hele gudstjenesten, og spesielt musikken, var virkelig en flott opplevelse. Selve dåpen var også veldig harmonisk og fin, sier mor.

– Jeg har ikke funnet min tro enda. Jeg kan godt se for meg at jeg til slutt blir kristen, det er jeg åpen for. Men jeg vil at troen skal komme til meg, jeg vil ikke jakte den. Noe av det som tiltrekker meg ved kristendommen er sammensveisingen og tryggheten, det at du er god nok uansett. Mine foreldrene har lært meg mye om islam hjemme, men jeg har nok lært enda mer om kristendommen via familie og venner. Alt i alt blir det enklere for meg å relatere til kristendommen, sier Nurxhan Malmo.

I dåpssamtalen snakket hun og mannen med presten om religiøs bakgrunn, trosopplæring og om livet.

– Det var en fin samtale. Jeg sa at jeg ikke vet hva jeg tror på, at jeg ikke har funnet troen min, men at jeg samtidig liker å være med på ting som skjer i kirka. Presten oppfordret oss til å gi Elia en kristen dåpsoppfølging, og det skal vi gjøre. Samtidig må Elia få velge sin egen vei, sier Malmo.

Tobarnsmoren forteller at de ikke synger kveldsbønn hjemme, men når eldstemann spør om de kan synges for maten, så gjør de det mer enn gjerne. I tillegg liker de å delta på babysang, trosopplæring og andre arrangementer i menighetene. ♦

FAKTA:

Nurxhan Malmo, 30, fra Justvik i Kristiansand valgte kristen dåp for sin andre sønn, fordi svigerfamilien ønsket det. Selv har hun muslimsk bakgrunn. Elia Bjørn Malmo, 5 mnd, ble døpt i Oddernes kirke.

– Fokus på barnet er et godt utgangspunkt for dåpssamtalen. Dåpshandlingen, teologien og omsorgen for barnet knyttes tettere sammen, sier prest Magne Torbjørnsen. FOTO: Privat

Dåpssamtale med omsorg

– *Det har hendt i dåpssamtaler at foreldrene plutselig ser på hverandre, litt forbauset, og sier «dette har vi aldri før snakket med hverandre om».*

REIDAR STRAND
Sokneprest i Trøgstad

Slike øyeblikk, hvor samtalen har åpnet noe i livet, relasjoner eller bevisstheten til foreldrene, det er hellige stunder i en prests liv. Det skjer ikke hver gang det er dåpssamtale, men det skjer. Og jeg synes ofte det har skjedd når jeg har tatt utgangspunkt i noe av metodikken som ligger bak *Beskytt øyeblikket mitt*, sier sokneprest i Trøgstad, Reidar Strand.

Det handler først og fremst om å sette seg inn i en forskningsbasert metodikk om hvordan vi som voksne kan ta vare på og beskytte barna.

Han er en av de som har deltatt på fagdager i prostiet hvor metodikken derfra har vært tema. *Beskytt øyeblikket mitt*, som blant annet har resultert i konkrete tips for dåpssamtalen, har sitt utgangspunkt i et forskningsprosjekt ved Høgskolen Diakonova. Prosjektet har hatt fokus på omsorgen for de minste barna og kirkens møte med dem og deres foreldre i sammenheng med dåp. Resultatet av forskningen er både metodikk, et språk for å prate om omsorg for barnet og samtaletips. For mange av de som har lest eller hørt om metodikken har det ført til bedre dåpssamtaler. Men materialet har også blitt lagt merke til og tatt i bruk av andre som jobber med omsorg for barn, også utenfor kirka.

Den enkleste måten for å finne ut av hvordan du kan la deg inspirere av dette, er gjennom ressursheftet *Barn, krenkelser og tro* eller boken *Beskytt øyeblikket mitt*. Mange har også veldig god erfaring med å arrangere egne fagsamlinger med utgangspunkt i prosjektet og tematikken.

KOMMUNISERE MED DÅPSFORELDRE

Magne Torbjørnsen er prest i Askim og var en av igangsetterne i oppstarten av prosjektet. Han mener boka og heftet gir en utvidet forståelse av hvordan vi kan kommunisere med dåpsforeldre i vår tid.

– Du får her et verktøy som gjør at dåpssamtalen blir bredere, sier Torbjørnsen. Han konkretiserer med eksempler fra samtaleguiden.

– Her finner du blant annet konkrete tips som det å bruke barnets navn gjennom hele samtalen. I tillegg finner du tips til spørsmål du kan stille. For eksempel: Hva tror dere barnet kan glede seg mest til når det vokser opp hos dere? Vil barnet deres kunne møte spesielle utfordringer? Hvilke av dine egne gode barndoms erfaringer ønsker du at også ditt barn skal få oppleve?

Torbjørnsen sier at det nok heller er sjelden at alle spørsmålene fra samtaleguiden vil bli brukt i en dåpssamtale, men den som leser materialet vil få tips til nye spørsmål, sier han.

Han anbefaler prostier å ta opp tematikken på egne samlinger.

FAGDAGER

Elisabeth Yrwing Guthus er prost i Østre Borgesyssel prosti i Borg bispedømme. Hun ivrer også for det samme som Torbjørnsen: Egne fagdager om temaet. - I vårt prosti fikk alle prestene boken. Vi hadde en fagdager om temaet der deltakerne ble oppfordret til å bruke samtaleveilederen i

ELISABTH YRWING GUTHUS
Prost i Østre Borgesyssel prosti

MAGNE TORBJØRNSEN
Prest i Askim

dåpssamtaler. Etter en stund hadde vi en ny samling hvor vi gikk gjennom erfaringene. Som regel er det alltid noen som er veldig interesserte og tar tematikken på stort alvor, mens andre ikke får jobbet like mye med materialet. Men i tillegg var det en stor gruppe i midten som ble inspirert til å tenke annerledes om dåpssamtalen.

En av de som deltok på samlingen, og som tilhører gruppen i midten som lot seg inspirere til å tenke annerledes om dåpssamtalen, er sokneprest Reidar Strand.

– Jeg har ikke brukt metodikken slavisk. Men jeg har lest boka og latt meg fascinere over en del av tilnærmingen. Her er det rett og slett mange ting jeg ikke har tenkt på i mitt mangeårige liv. Blant annet det å gå såpass mye inn på foreldrenes egen livshistorie og livserfaring. Et av spørsmålene en blir oppmuntret til å ta i bruk er: Hva har du/dere med dere fra deres bakgrunn og barndom som du har lyst til at lille NN skal ha med seg videre? Jeg hadde ikke tenkt på at det å stille et slikt spørsmål kunne være en utrolig inngangsport til å få foreldre til å dele sin troshistorie. Jeg har opplevd at samtaleguiden har åpnet for at dåpsforeldre får snakke om egen relasjon til foreldre eller barnetro. Jeg har hatt flere veldig spennende samtaler i forlengelse av spørsmålene fra prosjektet, sier Strand.

Både Guthus og Torbjørnsen trekker fram fordelene med metodikken: Det kreves lite for å sette den ut i live. Det kreves ikke rigg, innkjøp av nytt utstyr eller igangsetting av nye tiltak. Det handler først og fremst om å sette seg inn i en forskningsbasert metodikk om hvordan vi som voksne kan ta vare på og beskytte barna. - Metodikken gir en utvidet forståelse av hvordan vi kan kommunisere med dåpsforeldre i vår tid, sier Guthus.

BARNETS PERSPEKTIV

Torbjørnsen tror en gevinst med prosjektet er at det rett og slett gir oss et språk for det å ha fokus på barnet og omsorgen for barnet i dåpssamtalen.

– Min erfaring er at fokus på barnet er et godt utgangspunkt for hele samtalen. Dåpshandlingen, teologi og omsorgen for barnet knyttes her tettere sammen. Jeg opplever også at når omsorgen for barnet er utgangspunktet, blir samtalen mer naturlig.

Dessuten, dette er en viktig bevisstgjøring for alle oss som møter barn og foreldre til ta på alvor det ansvaret vi er gitt ved at kirken er en av de få aktørene som kan møte foreldre og barn i en tidlig fase av livet. Det er et moralsk imperativ for kirka å løfte fram barns perspektiv. Omsorgen for barnet er ikke noe vi kan velge eller ikke velge, sier Torbjørnsen. ♦

FOTO: Tor G. Stenersen / Aftenposten / NTB scanpix

Hvordan snakker vi om dåp?

Sunniva Gylver er sokneprest i Fagerborg menighet i Oslo og arbeider mye med kommunikasjon. Hvordan snakker vi om viktige temaer? Hvilke ord og bilder bruker vi for å formidle dåp?

Vi har samlet noen av tekstene Sunniva Gylver har laget om dåp. Fullstendige tekster finner du i ressursbanken.no

Tekstene om dåp er filmet i korte versjoner til et bredt publikum og en lengre versjon som egner seg godt til innledning til samtale. Bruk gjerne filmene som eksempler til å lage egne filmer i menigheten.

Og vis gjerne filmene på stabsmøter, sammen med frivillige, i råd og utvalg og på nettsider.

TRE GODE GRUNNER TIL DÅP

Som prest i Den norske kirke døper jeg små og større dåpsbarn med glede. Her er tre gode grunner:

1. Dåpen er verdens største kjærlighetserklæring: Vi går eller blir båret fram, og Guds frelsende kjærlighet plasker i hodet på oss, uten at vi har gjort noe annet enn å komme til dåp. I samfunnet ellers handler det ofte om å prestere og fortjene oss til anerkjennelse og verdi. I Guds rike er utgangspunktet at vi ER grenseløst elsket, uansett hva vi gjør, av den kjærligheten som er større enn verden. Med det utgangspunktet blir vi radikalt utfordret på å elske Gud og mennesker og alt som lever. Vi er aldri alene.

2. Dåpen er redning. Et blikk ut i verden og inn i oss selv forteller at vi trenger redning fra den lille og store ondskaper i oss og rundt oss. Verden og mennesket er både fantastisk og forferdelig. I dåpen dør og oppstår vi med Kristus. Gud ble menneske, ga sitt liv for alle, og seiret over døden - da vant Guds kjærlighet over alt som truer livet. Selv om det ikke alltid virker sånn, her og nå. Vi er aldri alene.

3. Dåpen er tradisjon og tilhørighet. Vår egen fortelling settes inn i en større fortelling om verden. Vi feirer livets under og fellesskapet i den verdensvide kirke. Vi er aldri alene.

En gang jeg skulle døpe lille Stella, sto storebror Jakob, seks år, på den andre siden av døpefonten

Både vi og barna våre kommer til å oppleve både gode og vonde ting – sånn er livet. Men ingenting kan skille oss fra Guds kjærlighet i Jesus Kristus.

Last ned
tekst og film i
ressursbanken.no

og fulgte nøye med. Da vi kom til stedet der jeg tegner et kors over dåpsbarnet for å vise hvem hun hører sammen med, sa Jakob upassende høyt: Hva er det du gjør med henda??!

Etterpå snakket vi sammen om korset OG om lynarret – vi er nemlig hardcore Harry Potter-fans begge to. Trollmannen Harry Potter fikk et arr i pannen i form av et lyn da han var ett år gammel. Den onde fyrst Voldemort prøvde å drepe ham ved å sende ut en mordforbannelse, men moren til Harry kastet seg i mellom. Lilly døde, men reddet livet til sønnen sin. Han fikk bare et arr, som for alltid minnet ham på både ondskapens og dødens virkelighet, OG på den kjærligheten som ga seg selv for ham og ga ham et særlig vern mot det onde.

Jakob, Stella og jeg er ikke merket med lynarret, men med noe enda større: Med korsets tegn. Gjennom det kan også vi bli minnet på ondskapens og dødens realitet i vår verden, OG samtidig på den kjærligheten som ga seg selv for oss alle, og er sterkere enn døden.

MANUS TIL FILMEN «HVA ER DÅP?»

Se ressursbanken.no

Hei! Gratulerer med et nytt lite mirakel i familien!

Har du lurt på hvordan du og dere ønsker å feire det?

Har du tenkt på dåp, navnefest, eller 0-års bursdag?

Har du vært opptatt av at barnet må få velge tro eller livssyn selv når det blir stort nok?

Når barna våre er små, velger vi for dem uansett. Ikke å velge noe er også et valg. I dagens Norge oppgir nå for første gang markant flere at de ikke tror på Gud, enn de som sier at de gjør det. I et sekulært samfunn som vårt vil et valg om ikke å gi et barn kunnskap om og erfaringer av religiøs tro, i praksis ofte bidra til at den døra stenges. De fleste

foreldre ønsker at barna skal ta godt informerte valg når det gjelder store beslutninger i livet. Men når det gjelder tro og livssyn, synes angsten for indoktrinering noen ganger å trumfe retten til å erfare og oppleve religiøs tradisjon og praksis. Din lokale kirke og dens engasjerte medarbeidere bidrar gjerne til at barnet ditt får lære om og oppleve kristen tro og tradisjon - med respekt for andre religioner og livssyn.

HVA ER SÅ DÅP?

Dåpen er verdens største kjærlighetserklæring. Vi kommer inn i kirkens rom, og Guds frelsende nåde og kjærlighet plasker i hodet på oss, uten at vi har gjort noe som helst annet enn å være til. Dèt er et statement, i en kultur hvor veldig mye handler om å kjøpe, fortjene og prestere oss til identitet og verdi. Dåpen kan gi oss en forankring og et rom å leve og vokse i. Både vi og barna våre kommer til å oppleve både gode og vonde ting – sånn er livet. Men ingenting kan skille oss fra Guds kjærlighet i Jesus Kristus.

Dåpen er redning, frelse, frigjøring. Et blikk ut i verden og inn i oss selv forteller at vi trenger redning fra den lille og store ondskapen i oss og rundt oss. Verden og mennesket er både fantastisk og forferdelig. I dåpen dør og oppstår vi med Kristus. Gud ble menneske, ga sitt liv for alle, og seiret over døden – da vant Guds kjærlighet over alt som truer livet. Selv om det ikke alltid virker sånn, her og nå. Siste ord er sagt – og det er ikke dødens ord.

Dåpen er en åpen invitasjon – den er ikke diplom for vel utført tro. Vi inviteres inn i et fellesskap med Gud gjennom vann og velsignelse. Den lange hvite dåpskjolen forteller at dåpen er så stor at den er til å vokse i. Den norske kirke ønsker å være et troens hjem, med et tydelig sentrum i den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, lave terskler og høyt under taket.

Dåpen er tradisjon og tilhørighet. Vår egen fortelling settes inn i en større fortelling om verden. Vi feirer livets under og fellesskapet i den verdensvide kirke. I dåpen feirer vi det nye livet og

ønsker velkommen inn i den verdensvide kirke. Fra Skaperens side er ALLE mennesker Guds barn, uavhengig av tro. ALLE er skapt i Guds bilde, fulle av fantastiske gaver, talenter og muligheter. ALLE er også syndere – vi og verden rommer både godt og ondt, og trenger stadig tilgivelse og nytt liv fra både Gud og mennesker. ALLE er vi kjent og elsket av Gud som vi er. Når vi bæres eller selv kommer til dåp – da svarer vi ja til Guds ja til oss. Det gjør noe med relasjonen. Det forteller oss selv og andre noe om hvem vi er og hvor vi hører til.

Jeg var lenge prest i en veldig flerkulturell og flerreligiøs bydel i Oslo. En dag var jeg i dåpssamtale. Mammaen og jeg hadde snakket sammen i stua mens babyen sov. Da kommer 6-åringen stormende inn. Jeg kjente henne fordi hun hadde vært med en stund i barnekoret vårt: – «Sunniva, hva har jeg?!» Jeg rakk ikke å prøve å finne ut hva hun mente, før hun fortsatte: «Fatima og Khadija har hijab og ramadan og sånne bønnegreier – hva har jeg??». Jeg nølte et øyeblikk, og tenkte hva som var riktig å svare ut fra en familie med typisk gjennomsnittlig folkekirkepraksis. «– Du er jo døpt, da», begynte jeg. «–Ja, DET er jeg!!», strålte hun, og løp ut igjen til venninnene. Jeg tror dåpen fortalte henne noe om hvem hun var og hvor hun hørte til.

Kjærlighetserklæring.

Redning.

Invitasjon.

Tilhørighet.

Midt i alt som er.

Velkommen til dåp!

I fjor vart 247 personar døypte i drop in-dåp. Her frå folkekyrkja sin første drop in dåp i Kristkirken i København. Seinare har ti kyrkjer i Danmark opna den nye døra til dåpen, og fleire har planar om å følgje etter.

FOTO: Pirita Taskinen

FOLKEKYRKJA I DANMARK

Drop in-dåp gjer terskelen til kyrkja lågare. Eit år etter den første drop in-dåpen i Danmark har den nye måten å bli døypt på spreidd seg til heile landet. – Vi vart ganske overvelda over oppslutninga, seier presten Birgitte Kvist Poulsen. TEKST: Lars Ulrick Lousdal

For foreldre som ikkje rakk å få barna sine døypte medan dei var små. Komande faddrar eller personar som gjerne vil vere ein del av ein kjær fellesskap. Høve til å kome rett inn frå gata og bli døypt utan påmelding.

Slik lydde invitasjonen i fjor da Vesterbro sokn i hovudstaden senka terskelen til kyrkja og inviterte til drop in-dåp. Eit år seinare er 247 personar døypte i drop in-dåp i Danmark.

SOMME GONGER SKAL EIN BERRE GJERE DET Birgitte Kvist Poulsen er prest på Vesterbro. Det er eit storbysockn der dåpstala er minkande.

Saman med prestekolleagaene sine hadde ho ein ambisjon om å kome i kontakt med fleire av dei som budde i soknet:

– Eg hadde lese ein rapport frå Noreg, der dei hadde drop in-dåp i 2015. Det var denne rapporten som gav oss ideen. Somme gonger skal ein berre gjere noko, seier ho.

Da Kristkirken opna dørene for drop in-dåp 8. september 2017, var det derfor ei gledeleg overrasking at så mange som 34 personar møtte opp og vart døypte same dag:

– Vi var temmeleg overvelda, for vi trudde jo at vi berre skulle døype fem–seks personar, seier Birgitte Kvist Poulsen.

FORSKAR: KYRKJE I TIDA

Kirstine Helboe Johansen er lektor i teologi ved Aarhus Universitet. Ho trur at drop in-dåp opnar for menneske som elles har ein laus relasjon til kyrkja:

– Særleg i storbyane har folk behov for ein relasjon utan store forpliktingar. Her har dei bruk for impulsivitet. Ein vil gjerne ha dåpen, men ikkje alt det ståket som følgjer med. Derfor passar drop in-dåpen godt inn i ein moderne og fleksibel kvardag, seier ho.

Forskaren trur at det nye ritualet seier mykje om folkekyrkja som institusjon. Det blir i dei lokale sokna gjort eit stort og kreativt arbeid for å vere ei kyrkje i tida:

– Folkelege tradisjonar blir ofte følgde av store feiringar. Men drop in-dåp er noko impulsivt, og krev ikkje nødvendigvis nokon stor og dyr feiringsfest etterpå. Ein kan bli døypt og så gå heim og ete smørbrød, seier Kirstine Helboe Johansen.

IKKJE BERRE EIT STORBYFENOMEN

Men initiativet er ikkje avgrensa berre til storbyane. Herborg Kirke i Ribe Stift på Jylland kunne nyleg døype sju personar i ein felles drop in dåp. Det synest den lokale presten Lene Birkmose er gledeleg:

– Innimellom ser vi at nokon aldri blir døypte. Ein dåp er ei stor sak. Det er ikkje ein happening, men ei stor hending i livet til folk, seier ho.

Lene Birkmose vart inspirert av prestekolleagaen sin til å arrangere drop in dåp. Tre veker på førehand annonserte presten drop in dåpen i dei lokale media. Det vekte stor interesse, og folk kom langvegs frå på sjølve dåpsdagen:

– Det gjekk over all forventning. Somme køyrde 100 kilometer for å kome. Ein blir jo døypt berre éin gong i livet. Det skal vere ein fest, men samtidig er det jo òg alvorleg, seier Lene Birkmose. ♦

Illustrasjonsfoto. FOTO: Bo Mathisen

Hvorfor døper vi?

Dåpstallene i Den norske kirke peker nedover, og kirken forsøker å få flere til å velge dåp. – Men hvorfor døper vi egentlig, spør MF-professor Harald Hegstad i sin forskning. TEKST: Lena S. Sandvik

Harald Hegstad er dr.theol./professor i systematisk teologi ved MF- vitenskapelig høyskole.

Hans faglige kompetanseområder er kristen dogmatikk (troslære) og ekklesiologi (kirkeforståelse)

Kirken forsøker å snu de negative dåpstallene gjennom informasjonskampanjer og ulike tiltak for å gjøre det mer attraktivt å døpe.

– Slike tiltak er viktige, men det er like viktig å tenke gjennom hvorfor man døper. Her har fagteologien en viktig oppgave. Vi må både stille de rette spørsmålene og formulere svar, sier Hegstad, som er professor i systematisk teologi. Han holder på med et forskningsprosjekt for å bidra i denne sammenhengen. Prosjektet er støttet med trosopplæringsmidler fra Kirkerådet. Resultatet skal presenteres i en bok om dåpens teologi.

ET FELLESKRISTENT DÅPSSYN

Selv om dåpen står sentralt i kirken, er det ikke utgitt noen samlet framstilling av luthersk dåpsteologi på norsk siden 1978.

– I mellomtiden har det skjedd mye, ikke minst på det økumeniske feltet – i forholdet mellom ulike kirkesamfunns forståelse av dåpen. Tradisjonelt har luthersk dåpsteologi gjerne vært utformet i polemikk mot andre kirkers teologi om dåpen, ikke minst mot et baptistisk dåpssyn som avviser dåp av små barn. I de siste tiårenes økumeniske samtaler mellom kirkesamfunnene har man i større grad tatt utgangspunkt i det man kan si felles om dåpen, uten å fornekte at det fortsatt finnes forskjeller, forteller Hegstad.

Hans prosjekt handler derfor om å formulere en teologisk forståelse av dåpen som både kan gjelde som

HARALD HEGSTAD
Dr. theol./professor ved
MF-vitenskapelig høyskole

*Vi må både stille
de rette spørsmålene og
formulere svar.*

uttrykk for en luthersk dåpsteologi og som orienterer seg mot det økumeniske og felleskristne.

– En orientering i retning av det felleskristne betyr ikke minst at det er nødvendig å arbeide med de tekstene som alle kirkesamfunn oppfatter som normative, nemlig de bibelske tekstene om dåpen, sier forskeren.

DÅPEN SOM TEGN

Et sentralt perspektiv i Hegstads prosjekt er forståelsen av dåpen som tegn. Som et sakrament, en hellig handling, peker dåpen ut over selve handlingen. Hvordan man forstår dåpens karakter av tegn, er derfor en viktig faktor i forholdet mellom ulike dåpsforståelser.

– Mens noen tenker mer symbolsk om det som skjer i dåpen (at dåpen peker på en frelse som gis på annen måte), tenker andre mer sakramentalt og realistisk (at frelsen gis i og med selve dåpen). I økumenisk sammenheng har det vært en klar utvikling i retning av en mer sakramental forståelse: dåpen er ikke bare et symbol som peker på noe annet, men gir del i det som den peker på, forklarer Hegstad. – Dette utelukker likevel ikke at dåpen samtidig viser utover seg selv: Mot en frelse som en enda ikke har fått fullt ut del i, men som først blir fullt virkeliggjort i det fremtidige Guds rike, forklarer Hegstad.

BEGIVENHET OG PROSESS

Dette betyr at dåpen både er en hendelse der det skjer noe avgjørende i forholdet mellom mennesket og Gud, og et tegn på en prosess som varer livet ut hos den døbte.

– Dåpens livslange betydning var et viktig perspektiv i Martin Luthers forståelse av dåpen, men er også et økumenisk viktig tema. Prosessperspektivet på dåpen peker bl.a. på betydningen av at dåpens gave stadig må mottas i tro, at den døbte må læres opp i troen (trosopplæring) og inkluderes i fellesskapet i kirken, sier Hegstad.

Gjennom prosjektet håper Harald Hegstad å bidra til en tenkning om dåpen der den ikke bare blir en isolert begivenhet, men en handling som skaper mening og identitet for mennesker i dag.

– Målet er også å bidra til at dåpen i større grad blir noe som forener kristne, heller enn noe som splitter dem. Denne artikkelen er først publisert på MF vitenskapelig høyskole sine nettsider, mf.no

Å døpe eller ikke døpe, det er spørsmålet

Mange småbarnsforeldre ønsker ikke å ta valg på vegne av barnet som kan komme til å stride mot barnets overbevisning senere i livet. Dåp og tilhørighet til kirken er noe de ønsker at barnet selv skal ta stilling til når det blir 15 år. Det er ikke lenger noen automatikk i at et barn døpes selv om foreldrene tilhører kirken, skriver Ingeborg Sommer.

Ingen foreldre ønsker å legge byrde til barnets liv. Tvert imot ønsker vi å ruste barnet for livet, så godt vi kan. Spørsmålet er om det å døpe et barn er å ruste det for livet gjennom å gi det en verdifull tilhørighet, eller om det tvert i mot er å legge en byrde på det, ved å ta valg som barnet senere vil ta avstand fra?

Mange gir uttrykk for at de setter pris på kirken tilbud om babysang, kor, speider, konserter,

foredrag, ungdomsklubb, seniortreff, samtaler, viselser, gravferder og gudstjenester med dåp og konfirmasjon, selv om de velger bort dåp for barna sine. Men kirkens brede tilbud opprettholdes ikke bare fordi kirken er en del av vår kultur og tradisjon. For kirken er ikke en offentlig tjenesteyter som står klar med sosiale arenaer og gode rammer rundt høytider og merkedager, uten at dette er noe vi aktivt velger for fremtiden.

– Når vi ikke døper barna våre, blir kirkens fellesskap fattigere. I tillegg kan barna bli fattigere, sier Ingeborg Sommer, sokneprest i Skøyen menighet i Oslo.

Det snakkes ofte om kirkens dårlige økonomi. I Oslo er det f.eks. planer om å ta ni kirker ut av vanlig bruk, og mange vil miste sin lokale kirke. Særlig skjer dette i områder hvor utfordringene knyttet til integrering og mangfold er store. Viktige ting står på spill. Og det trengs både penger og politisk vilje hvis vi ønsker at kirken skal være en viktig samfunnsaktør videre.

Samtidig kan ikke spørsmålet om kirkens fremtid løses med økonomiske og politiske virkemidler alene. Det handler om noe mye større. For kirken blir ikke til av penger og vedtak. Den blir til når vi døpes.

Når vi ikke døper barna våre, blir kirkens fellesskap fattigere. I tillegg kan barna bli fattigere. For tilhørighet, forankring og mening er helt vesentlig for barns utvikling, og det er vårt oppdrag som foreldre å gi dem det. Da må vi velge hvor vi vil finne denne forankringen. Dåpen er et slikt sted. Den er en mulighet til å være en del av en sammenheng som tolker og forstår livet i rammen av kristen tro og tradisjon. Senere i livet vil hver enkelt ha mulighet til å velge kirketilhørigheten bort. Dåpen har ikke tatt fra dem denne muligheten.

Kirken er et åpent fellesskap av døpte, av mennesker som tror og tviler. Og det stilles ingen krav til foreldrenes tro når de kommer med barnet til dåp. Det er ikke hyklersk å ønske at barnet skal høre til i kirken, selv om en som forelder kjenner sterkest på tvilen. Og for å snakke kirkens språk: Dåpen er en gave. Gaven er at vi får høre til i en sammenheng som bæres av troen på en nådig Gud – en Gud som elsker ethvert menneske og som i sin store kjærlighet holder oss fast gjennom hele livet, i møte med døden og inn i en evighet vi ennå ikke kjenner.

Å døpe eller ikke døpe, det er spørsmålet. Og svaret på dette er kirkens være eller ikke være.

Ingeborg Sommer, sokneprest i Skøyen menighet i Oslo. Avisinnlegg i Aftenposten 23.09.2018. ♦

